

KORRESPONDENT 1668

II HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY

I

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wycodzi

ROLNICZY

(dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiej.)

Dnia 26 Lutego

N^{ro} 16.

Roku 1842.

O ASSEKURACJACH ŻYCIA.

(Dokończenie)

Tu każdy z ubezpieczających się zna dokładnie premję, którą płacić jest obowiązany, i wie jaką summę po śmierci za assekurowanego odbierze; najpewniejszym być może, iż w wypłacie żadna nie może zajść wątpliwość, nie wystawia on swego majątku na przypadkowy los powodzenia lub nie powodzenia towarzystwa, i niesprzeczenie ta jest najgłówniejsza przyczyna iż większa część publiczności Angielskiej i Niemieckiej w towarzystwach tego rodzaju jest zaasekurowana. Jeżeli z jednej strony nie przedstawiają one tych korzyści, któreby osiągnąć można w towarzystwie mieszanem oddalają się one z drugiej przez swą organizację wszelki pozor nawet spekulacji nieszczęśliwej; gdyż jakże przypuścić aby towarzystwo tego rodzaju, gdzie cały zysk w ręku akcjonariuszów pozostaje, gdzie zasady jakkolwiek nie zbyt liberalne, wykazują całą dążność osiągnięcia korzyści, gdzie warunki z wszelką są ułożone ostrożnością, mogło się niepowieść, tém bardziej, iż przewodniczą zazwyczaj tego rodzaju zakładom osoby zamożne, znane, które i przez stan i opinię ufność ludu pozyskali.

Wykazawszy pokrótce cel i zasady towarzystw życie ubezpieczających, przytoczymy tu jeszcze formularz podania i warunki celniejszych towarzystw niemieszanych.

Każdy z chcących się assekurować, w podaniu swém wymienić powinien:

- Nazwisko, stan i rodzaj zatrudnienia.
- Miejsce zamieszkania.
- „ urodzenia.
- Dzień urodzin i wiek.
- Summę za jaką chce być ubezpieczonym.
- Na jaki czas.
- Attest lekarza o zwykłym i terazniejszym stanie zdrowia osoby chcącej się ubezpieczyć.
- Czy cierpiał kiedykolwiek na reumatyzm, astmę lub omdlewanie.

Czy miał kiedykolwiek usposobienie do cierpień atrytecznych lub pedogry.

Czy czuł kiedy w sobie zawiązki choroby płucowej lub suchot.

Czy odbył naturalną lub szczepioną ospę.

Czy ubezpieczający się stawia osobiście i nakoniec: Na czyje nazwisko i powództwo assekuracja ma być wypisana.

Te są główne żądania towarzystw celniejszych, każde z nich przytém posiada w główniejszych; miastach Europy swych agentów, którzy osobom chcącym się ubezpieczyć dostarczają drukowane podania, opatrzone stosownymi świadectwami, przesyłane, później do prezydujących towarzystwa; oprócz tego każdy z chcących się ubezpieczyć w towarzystwie powinien przed prezydującym, lub agentem stawić świadków znanych, poświadczających tożsamość jego osoby. Premja ugodzona opłacana ma być towarzystwu co rok, tegoż samego dnia w którym ubezpieczenie nastąpiło; wolno wszakże assekurowanemu wnieść premję jeszcze w ciągu 15 dni po terminie; nie opłaciwszy zaś jej po upływie tego czasu, polica zostaje unieważnioną. Niektóre towarzystwa pozwalają zwłoki trzymiesięcznej, lecz w razie tym ubezpieczony złoży winien świadectwo zdrowia, i prócz premji do kasy towarzystwa wnieść mu należy jako karę 20 zł. od każdego 4,000 złp. Nieuszczejając się z swęj premji w ciągu tych trzech miesięcy, utracą wszelkie prawa do assekuracji. Towarzystwo obowiązuje się wypłacić summę assekurowaną w przeciągu trzech miesięcy po śmierci ubezpieczonego, gdy złożone zostaną dowody poświadczające jego śmierć, według reguł przez towarzystwo wymaganych. Ubezpieczenie unieważnia się w razie śmierci ubezpieczonego na morzu, na statku nie p mostowym, z wyjątkiem przeprawy na statku parowym do jednego z portów europejskich, to jest Hamburga, Londynu, Irlandji i Bordeaux; w razie wydalenia się za obręb Europy, w razie wstąpienia do wojska, lub w służbę marynarki bez poprzedniego zawiadomienia towarzystwa, w razie samobójstwa, śmierci przez pojedynk, lub skazanie na śmierć przez sąd wojenny lub cywilny.

Osoby za obreńbem Europy się znajdujące mogą być ubezpieczone za szczególnemi z towarzystwem umowami. Niektóre towarzystwa żądają w deklaracji wymienienia czy podający się do assekuracji nie jest dotknięty słabością mogącą skrócić jego życie. Punkt ten dawał już znaczne powody do skarg i sporów z towarzystwami; rozbiieranym nawet był w parlamencie i lord Mansfield w dziele swoim Marschall on Insurance powiada: „Żądanie deklarowania z strony ubezpieczającego się, iż nie ma w sobie zawiązku słabości mogącej skrócić życie jest niesłuszne, i nawet logicznie przeciwne naturze, gdyż wszyscy na świat z zawiązkiem śmierci przychodzimy. Pytaniem więc tylko jest czy zassekurowany wstępując w towarzystwo zupełnie był zdrowym, i czy nie istniały ślady widocznej słabości, któreby nie dozwoliły przyjęcia.

Większa część towarzystw punkt ten w następstwie zniósła, i świadectwo lekarza poświadczające nie istnienie chorób zastrzeżonych lub życie skrócić mogących za wystarczające uznała.

Dla dostatecznego zrozumienia udzielamy tu treść policy ubezpieczenia w towarzystwie Sun Life Assurance Society w Londynie. Na f. st. 1000 zł. 41,000. Osobie A. B. lat trzydzieści wieku mającej, wydanej na jego własne żądanie.

Nr — SUN LIFE ASSURANCE SOCIETY.

„Niniejszą policą ubezpieczenia zawiadamiamy wszystkich, którym o tém wiedzieć należy, iż gdy pan A. B. mieszkający . . . dawszy nam poznać chęć ubezpieczenia własnego swego życia, przez cały czas jego trwania, i złożywszy podpisaną deklarację o zwykłym stanie zdrowia swego, z której wypływa, iż ma wieku lat 30, opłacił więc dyrektorom Sun Life Assurance Society Ł. 24.—11sz.—8 pc. (zł. 983) jako roczną premję od summy wyż wymienionej, mającej się liczyć od dnia 20 Stycznia 18.. roku.“

„Zawiadamiamy więc każdego niniejszém, iż gdyby wyż wymieniony zaasekurowany w ciągu roku jednego od daty umrzeć miał, towarzystwo obowiązuje się wypłacić exekutorom testamentu, plenipotentom lub spadkobiercom w trzy miesiące, po należytem udowodnieniu zejścia, tysiąc fu. tów szterlingów w monecie angielskiej w kantorze naszym Korhill w Londynie.“

„Zawartą została przytém między nami umowa, iż policą ta pozostać ma w swój mocy i na przyszłość, aż do dnia 20 Stycznia roku 18.. w którym pan A. B. obowiązany jest, wnieść do kassy premję Ł. 24—11s 8pc. która to suma za dostateczną premję przez cały czas opłacania uznana będzie.

Policą ta zostaje w swój mocy nawet w razie przypadkowej śmierci, na morzu, na statku przewozowym lub parowym, w przeprawie do Irlandji, Bordeaux, Hamburga i portów między dwoma temi punktami położonych.“

„Gdyby jednak ubezpieczony z granic Europy się wydalil, uległ śmierci wbrew oznaczonym punktom, wstąpił w służbę wojskową lądową lub morską, w podawaniu wieku lub stanie zdrowia fałszerstwa się dopuścił, lub nakoniec czy to przez samobójstwo, czy też przez

pojedynek lub z ręki sprawiedliwości zginąć miał, policą jest bez żadnej mocy i za nieistniejącą się uważa.“

„Dla lepszej wiary my trzej dyrektorowie towarzystwa, własnorecznem; podpisami i przyłożeniem pieczęci naszych policę tę poświadczyliśmy.“

(Podpisano, opieczętowano i przesłano dnia . . . 1)

(tu podpisy)

Polica ta może być cedowana, i cessionariusz przyjmując na siebie obowiązek opłacania regularnego rat premjowych, staje się po śmierci ubezpieczonego zupełnym właścicielem summy zaasekurowanej, którą towarzystwo obowiązane jest bez żadnejzwłoki po złożonych dowodach, okazicielowi wypłacić.

Przy assekuracjach osób trzech towarzystwa też same nakładają warunki, i są często bardzo przykłady iż wierzyciel z dłużnikiem robi ugodę, tego rodzaju że za niego płaci premja i życie jego za pewną sumę assekuruje. Prawo angielskie jednak mieć chce aby wierzyciel w razie nieprzypuszczenia assekurowanego do części zysku, nie mógł od towarzystwa większej wymagać summy nad tę która mu się właściwie należała. We Francji i Niemczech w czasach ostatnich popełniano w tém względzie wielkie nadużycia, i towarzystwa znacznemi bardzo ofiarami okupiły to doświadczenie, czyniące ich tak ostrożnemi w terażniejszym postępowaniu. Wojskowi w służbie płacą premję o 22 procent wyższą. Wojskowi emeryci, osoby dotknięte chorobami atretycznemi lub pedogrą oraz ci ktorzy szczenię ospy nie odbyli, 11 procent wyższą premję wnoszą obowiązani.

Towarzystwa assekuracyjne przyjmują prócz tego ubezpieczenie życia dwóch osób razem; w którym to przypadku summa assekurowana wypłaconą zostaje po śmierci jednego z zaasekurowanych żyjącemu, lub też na przeżycie (survivorship), to jest kiedy z dwóch zaasekurowanych jedna wymieniona osoba drugą przyżyje. Mniej więcej żądają one wtedy następujących premji.

Tabella premji rocznych, assekurując życie dwóch osób na summę złp. 4000 wypłacanych w razie śmierci jednego z ubezpieczonych.

Wiek w dniu urodzin	Premje roczna złotych 95.
10	104
15	109
20	118
25	130
30	144
35	162
40	182
45	214
50	265
55	333
60	409
15	109
20	116
25	125
30	136
35	148
40	167
45	188
50	219

	55	268
	60	339
20	20	121
	30	142
	40	172
	50	223
	60	342
30	30	160
	40	186
	50	236
	60	354
	40	40
50		254
60		370
50	50	290
	55	334
	60	400
55	55	376
	60	438
60	60	497

Tabella premji rocznych assekurnjąc życie dwóch osób A. i B. na złp. 4000 wyłacanych osobie B. gdy A. umrze.

Wiek A. assekurowanego	Wiek B. przeciw któremu się assekuruje	Premja roczna złotych
10	10	47
	20	48
	30	44
	40	42
	50	40
	60	36
	70	33
	80	31
20	10	59
	20	61
	30	57
	40	52
	50	48
	60	44
	70	40
	80	36
30	10	84
	20	84
	30	78
	40	76
	50	70
	60	64
	70	56
80	54	
40	20	118
	30	110

40	104	
50	96	
60	80	
70	72	
80	64	
50	20	174
	30	166
	40	162
	50	144
60	60	122
	30	296
	40	290
60	50	278
	60	248
	70	216

Azeby dokładnie ustanowić warunki assekuracji życia w sposób zadowalający, i assekurującego się i asaratorów, potrzeba było koniecznie jak najściślejszym rachunkiem dojsć długości życia ludzkiego, przez doświadczenia czynione w kraju gdzie twarzystwo podobne powstaje, lub przynajmniej robiąc przez kilkanaście lat spostrzeżenia, przyjąc za zasadę listy doświadczalne tych krajów, w których rozmaite spostrzeżenia przez długi przeciąg lat najgruntowniej przez mężów znanych i światłych czynione były.—Spostrzeżenia te bywają czynione w sposób porównawczy, długości życia osoby lub osób danych z śmiertelnością innych indywiduów w tym samym będących wieku. We Francji de Parecieux, w Niemczech i Austrii Susnisch, w Anglii Price i Simpstone najgruntowniejsze w téj mierze robili spostrzeżenia, i z uwag ich w tabelle zebranych, wszystkie prawie towarzystwa czerpią zasady postępowania.

W skutku rozmaitych tych badań dostrzeżono.

	według Prica	według Depareciaux	Davies.
Z 100,000 osób w 25 roku wieku, dojdą przeszło 65 lat	43,137	—51,033.	49,330
Z 100,000 osób w 55 roku wieku dojdą przeszło 80 lat.	23,137	—29,873	37,267
Rezultata tych spostrzeżeń są, iż osoby w 25 roku życia żyć jeszcze mogą lat.	34,85	—37,17	37,45
Osoby zaś 55 roku żyć jeszcze mogą lat.	10,10	—11,25	12,35.

Wyciągi te robiłem z różnych tabell w zwykłym trybie życia, które czynione były z uwag nad śmiertelnością obudwu płci, ostatnia Pana Davis kontrolera towarzystwa „the Equitable“ na praktycznych więc spostrzeżeniach oparta, najbardziej na uwagę zasługuje; gdy jednakże spostrzeżenia przez niego czynione były tylko nad płcią męską; śmiertelność w wypadku znaczniejszą jest od innych, i sądzimy iż inneby przedstawiły wypadki, gdyby listy jego śmiertelność obudwu płci razem, lub też lepiej każdej z osobna zawierały. Na zmniejszenie liczby śmiertelności listy Pricego wpływała przeważnie śmiertelność płci żeńskiej, która jak stwier-

dzono daleko jest mniejsza od męskiej, już dla tego że nie oddaje się ciężkiej pracy ręcznej, już też iż nie tyle mają namiętności, złych nałogów i t. p.

Z list tych wykazuje się iż można z małym przybliżeniem przyjąć za zasadę iż kto 30 roku wieku dożyje, żyć jeszcze będzie 34 lat 4 miesiące, czyli też z innymi słowami listy te przekonują iż w przecięciu połowa ludności, która doszła 30 lat, do 60 roku wieku dożyje.

Towarzystwo więc przyjmujące takie wyrachowania, i rządzące się podług tych zasad, przyjąłoby powinno, iż osoba ubezpieczająca swe życie na pewną sumę, wypłacalną po śmierci, w wieku 30 lat, żyć jeszcze będzie lat 34

Gdyby ubezpieczony wcześniej śmierci uległ, towarzystwo wystawione było na stratę, w razie zaś dłuższego życia miałyby zysk. W takim istnieniu rzeczy, towarzystwo, rozgałęziając coraz bardziej swe stosunki, znalazłoby przy znacznej liczbie ubezpieczonych w dłuższym ich życiu nad wiek tabellą wskazany, dostateczną kompensatę strat przez krótsze życie towarzystwu narosłych i zysk jego byłby oczywisty.

Ed. H.

Karmienie owiec na stajni i na łakach.

1) Karmienie owiec na stajni wymaga obok dobre obrachowanej ilości paszy we wszystkich perjudach roku zmiany, a to dla tego aby owce nie traciły apetytu. Z tem ma także związek zdolność pól do upraw rozmaitych roślin pastewnych. Czerwona koniczyna i wyka w lecie dopiero wchodzi w użytek, a lucerna, żyto, albo inny gatunek wiosennej paszy w wiosnie są potrzebni; przeciwnie na łakach zmiana ta sama z siebie powstaje, albowiem na naturalnych łakach zawsze rozmaite rośliny wschodzą, a sztuczne łaki na przemian muszą być używanymi.

2) Letnie karmienie na stajni w skutku ciągłej suszy na wiosnę albo w lecie, i zwleczonego przez to albo zupełnie zniszczonego zbioru roślin pastewnych; których zasiew obliczony był stosownie do zwyczajnego zbioru, może łatwo doprowadzić do wielkiego niedostatku żywności owiec. Kiedy tymczasem przy paszy łakowej rzadko kiedy tak jesteśmy co do ich przestrzeni ograniczonymi, żebyśmy w podobny kłopot z niedostatku wpaść mogli.

3) Pierwsza metoda wymaga większej ilości podściółki niż wypędzanie na łakę, co jest bardzo naturalnym, i z doświadczenia przekonano się, że w ostatnim razie podściółka dwa razy w tydzień wystarcza, kiedy zaś owce stoją ciągle w owczarni, podściółka codziennie potrzebuje być zmieniana.

4) Nie licząc nawet obszerniej przestrzeni przed owczarnią gdzie owce codziennie muszą być na nżycie świeżego powietrza wypędzane, a która mogłaby na co innego pożyteczniejsz być obróconą, potrzeba jeszcze na przechowywanie zielonej paszy, obszernego,

przewiewnego miejsca pod dachem, co przy wypędzaniu na łakę staje się niepotrzebnem. Koszenie, grabienie, ładowanie na wozy, nakoniec rozkładanie po drabinach rozmaitej zielonej paszy, zajmuje przynajmniej pięć razy więcej ludzi niż pilnowanie trzody na łace. Prócz tego do zwiezienia paszy do owczarni potrzeba pociągu, co przy odległości łak zasianych i podług różnych ubocznych okoliczności, niekiedy więcej jeszcze kosztuje niż robota ręczna.

5) Letnie karmienie na stajni jest dla zdrowia owiec daleko korzystniejszym niż wypędzanie na łaki. szczególnie odległe, albowiem przez to są one zasłonięte od wszelkiego szkodliwego wpływu powietrza, nierównego nakarmienia, kurzu, zagrzania z wilgotnej paszy i szkodliwego napoju; wskutku czego i jagnięta których powodzenie i uszlachetnienie, od zdrowia maciorek wczasie ssania bez warunkowo zależy, lepiej się i pomyślniej udają.

6) Ponieważ z dwóch równych przestrzeni, zasiana łaka daleko więcej wydać może niż łaka naturalna; w pierwszym przeto razie większą ilość owiec wypaść można przy karmieniu w owczarni, tylko należy dobrze uważać, czy miejscowy klimat i gatunek ziemi sprzyja zasiewaniu roślin pastewnych, i w jakim stopniu, powtóre żeby produkcja zboża z powodu znacznej potrzeby słomy nie była na szkodę narażone.

7) Wełna przy karmieniu na stajni niezmiernie zyskuje co do ilości i jakości w porównaniu z wełną owiec na łakę wypędzanych, ponieważ w tym ostatnim razie, niepodobnem jest tak dobrze nakarmić owce i należyte zasłonić je od kurzu, deszczu, i gorąca słonecznego; łatwiej też owce stajenne dają się myć. Te okoliczności wpływają wiele na postęp uszlachetnienia.

8) Przy karmieniu w stajni, więcej wprawdzie otrzymuje się gnoju, ale za to więcej potrzeba go na umierzwienie łak zasiewanych.

9) Karmienie na stajni, pozwala trzymać owce tam nawet gdzie dla niskiego położenia łak, sprawiałoby wielką śmiertelność.

10) Ponieważ odstanawianie owiec wypędzanych na paszę, dla tego odbywa się jednocześnie, aby uniknąć nierówności oddziałów trzody, co przy chowaniu ich na stajni mniej sprawia trudności, można przeto tryki częściej spuszczać z maciorkami, stąd mniejsza tamtych liczba jest potrzebną.

11) Letnie karmienie na stajni zieloną paszą, koniecznie wymaga także większego zapasu suchej paszy, ponieważ takowa później zaczyna się i później kończy, a przy tem luki w zielonej paszy muszą być zpełniane.

Powyższe punkta podług mego zdania zasługują na największą uwagę, kiedy kto jest w wątpliwości, między korzyścią karmienia w stajni albo na łakach, w ogóle jednak wielkie koszta pierwszej zasady tylko przy wielkich trzodach mogą się nagrodzić.

Fr. E...g.